

Jaarverslag Stichting Vrienden van de Botanische Tuin Kralingen 2024

Het bestuur van Stichting Vrienden van de Botanische Tuin Kralingen (hierna SVBTK) was in 2024 als volgt samengesteld: Reineke Bierenbroodspot, voorzitter, Lucas Lustermans, penningmeester, Sabine Sluijters, secretaris, Nel van Holst, lid, en Judit Bax, lid.

Het bestuur van de SVBTK kwam in vergadering bijeen op 12 maart, 8 april, 29 mei, 26 augustus, 14 november. Daarnaast is er het afgelopen jaar goed overleg geweest tussen de SVBTK en Stichting Natuurstad (hierna Natuurstad) op 9 februari.

Inleiding

2024 was het jaar waarin grote stappen zijn gezet in het op orde brengen van de plantenadministratie, nieuwe plantenbordjes in de tuin zijn gezet en de buxusheggen zijn vervangen. Ook zijn dit jaar bijzondere samenwerkingen opgestart met het Libanon Lyceum en Diergaarde Blijdorp. Daarnaast waren er elke week teken- en schilderlessen in de tuin, verzorgd door *artist in residence* Sonja van Dolron. De jaarlijkse activiteiten (Lentefeest, Midzomerconcert, Open Monumentendag en Lichtjesavond) werden ook in 2024 weer heel goed bezocht. Daar werden nieuwe activiteiten aan toegevoegd (Kortom, in 2024 bood de tuin weer een heel divers programma waar honderden mensen uit de buurt, de stad en het hele land op af kwamen.

De tuin: verslag van de tuinvrouw

Spil van de tuin is tuinvrouw Judith van Poederooijen. Zij werkt vier dagen per week als beheerder. Petra Prins staat haar drie dagen per week bij samen met een team van nu 32 vrijwilligers. “In 2024 hebben we een aantal nieuwe planten aangeschaft. Veel aandacht ging daarbij uit naar de aankleding van het plein. De potten zijn goed gevuld, wat het hele jaar door voor een mooie sfeer in de tuin zorgt. Zo begonnen we in de winter met manden met wintervioelen terwijl de rest van de tuin nog in winterslaap is. Ook plantten we salvia’s en begonia’s. Die groeien goed in onze schaduwrijke tuin. We hebben een Australische boomvaren in een pot gezet, plantten hortensia’s en andere mooie lage beplanting. Ook in 2025 gaan we veel bodembedekkers en struiken neerzetten. Bij de ingang hebben we een wisselborder gemaakt met moestuinplanten. Eenjarige planten en bloemen die we zelf opkweeken en uitzetten. Dat is heel kleurrijk en geeft een leuke entree bij de Cederstraat. Daarvoor was het een wilde border, wat ook mooi is, maar die hebben we ook elders in de tuin nog.”

Peren Haag

“Bij de ingang aan de Kralingseplaslaan hebben we de buxushaagjes vervangen door peren Haagjes. Daar gaan we *step overs* van maken. Dat zijn hele lage peren die zijn opgebonden. De perenbomen die we daarvoor gebruiken komen uit het perenlaantje in Hendrik Ido Ambacht. Dat is de langste perenberceau – zoals de perenboog officieel genoemd wordt - van Nederland. Daar hebben we een aantal stekken van. Het begint als een hele kleine spriet maar moet uitgroeien tot een dik perenhek. Als dat een succes is gaan we dat aan de overkant met appels doen.”

Buxusmot

“De Buxushaagjes rondom de medicinale kruidentuin zijn verwijderd. “We hebben al tien jaar last van de buxusmot. Dat is een vlindertje die drie keer in het jaar uitkomt. De rupsen eten de buxus op. Deze mot is over gekomen uit Azië en is een grote plaag. We hebben geprobeerd ze op biologische manier aan te pakken maar kiezen er nu voor om de buxus te vervangen door stenen borderranden. In 2025 gaan we daar mee verder.”

Plantenadministratie

“In 2023 stonden er 600 soorten op de soortenlijst van de Botanische Tuin Kralingen. In 2024 is heel veel tijd gestoken in het nalopen van alle lijsten. Daar bleken planten op te staan die uit de tuin verdwenen waren. Na het opschonen bleven er nog 430 over. Daar is een eerste serie plantenbordjes voor gemaakt. Later in het jaar is dat aangevuld. Nnu tellen we zo’n 650 plantensoorten in de tuin. Een van de vrijwilligers, Tineke heeft enorm veel tijd gestopt in het bijwerken van de plantenadministratie. Een heel belangrijke bijdrage. Ook in 2025 gaan we hiermee door.”

Plantenbordjes

Om al die verschillende soorten goed te kunnen benoemen zijn met bijdrage van de SBTK nieuwe plantenbordjes aangeschaft. Daarop staan zowel de officiële naam en familienaam in het Latijn en het Nederlands. “Dus bijvoorbeeld niet alleen Lilliacae, maar ook Leliefamilie en niet alleen Fabaceae, maar ook vlinderbloemenfamilie.” Dat ook de familienaam in het Nederland wordt weergegeven is niet gebruikelijk voor een botanische tuin. “Het is een hele leuke aanvulling die gedaan is om educatieve redenen. Ook de herkomst van de plant staat erbij. Dat is zowel interessant voor bezoekers die verstand hebben van planten als voor hen die nieuw zijn met planten. Ook de vrijwilligers leren daar veel van.” De bordjes worden door het Nationaal Bomenmuseum Gimborn gemaakt. Daar wordt ook gecontroleerd of de namen op de bordjes correct gespeld zijn.

In 2025 gaat Judith gedurende het hele jaar, planten determineren. “Ik ga in elk seizoen kijken wat bloeit. En aan de hand daarvan de lijst completer maken. De administratie van de planten wordt zo heel uitgebreid.”

Fauna

Naast de bijzondere flora huisvest de BTK ook fauna. Zo hadden we in 2024 een grote bonte spechten nest in de tuin. “Ze hadden hun intrek genomen in de grote Chinese mammoetboom. We zagen het ouderpaar af en aan vliegen. En nadat het spechtenjong was uitgevlogen namen de halsbandparkieten het nest over.” Daarnaast leven er een heleboel kleine vogels in de tuin waaronder het goudhaantje, de boomkruiper, de zwartkop, de staartmees en de putter. Ook wordt af en toe een ijsvogel en de groene specht gesignaleerd. “De tuin is een ideale plaats voor vogels en we zien ook veel nestjes van bijvoorbeeld winterkoninkjes, koolmeesjes, pimpelmeesjes.” Ook was in 2024 de egel weer in de tuin.

Bijzondere samenwerkingen

In 2024 is een bezoek gebracht aan Trompenburg en heeft dendroloog Jaap Smit een aantal bomen in de Botanische Tuin Kralingen gedetermineerd.

Vrijwilligers

Judith en Petra hebben nu een team van 32 vrijwilligers die hen helpen bij de dagelijkse werkzaamheden op de tuin waarbij Tineke een hele grote rol in administratie van de planten speelt. Het is een hele diverse vrijwilligersgroep met mensen die herstellend zijn van een burn-out en tijdelijk meewerken, gepensioneerden, mensen die vrijwilliger zijn naast hun uitkering en werkenden die het naast hun baan doen. Petra en Judith doen er veel aan om teamgevoel te kweken door af en toe een uitje, een leuke barbecue en natuurlijk de Lichtjesavond. “Ons vrijwilligersteam is heel belangrijk. Al dat werk kunnen Petra en ik niet alleen.”

Activiteiten

Veel geluk gehad ondanks dat het een heel druilerig jaar was 2024 met ontzettend veel regen, vanaf het begin van het jaar tot ver in de zomer. We hadden altijd goed weer tijdens de activiteiten.

In 2024 was de tuin open voor verschillende zeer goed bezochte evenementen. Activiteiten zoals het Lentefeest, de Midzomeravond, de Open Monumentendag en het Lichtjesfeest werden druk bezocht. Ook de regelmatige rondleidingen van Yvette van Lierop trekken nog steeds veel deelnemers. De jaarlijkse bedankavond voor de vrijwilligers trok dit jaar ook veel bezoekers. Ook waren veel medewerkers van Natuurstad aanwezig. Alle vrijwilligers kregen tijdens het bedankbuffet voor de Lichtjesavond zoals elk jaar een kerstkrans van banketbakker Carlier cadeau. Vermeldenswaardig is nog dat tijdens het Lichtjesfeest afscheid is genomen van Frans Advokaat die jarenlang de rondleidingen verzorgde op de tuin. De lokale krant de Ster van Kralingen heeft daar ook aandacht gegeven.

Activiteiten 2023

De SVBTK heeft in 2023 weer een groot deel van haar traditionele activiteiten kunnen organiseren:

Rondleidingen

Het hele jaar door werden er rondleidingen gegeven door Yvette van Nierop op 21 april, 19 mei, 14 juli, 11 augustus en 27 oktober.

21 april Masnedita Kwartet Stefano Petucci & friends – Latin Jazz

Ondanks de korte voorbereidingstijd en het frisse weer waren er 40 tot 60 bezoekers en een zeer goed sfeer. Stefano is docente bij Codarts en wil graag vaker in de tuin optreden. In 2025 zullen we hen wederom verwelkomen in de tuin.

Lentefeest – 12 mei

Met sfeervolle muziek van Jeroen en Eline en het duo Sunny Side Up. Zeer veel bezoekers door het mooie weer. Veel groene activiteiten voor jong en wat ouder zoals tekenen met Sonja, bloemschikken, de creaworkshop van Sandra, leren over natuurlijk wol bewerken en natuurlijk lekker mini pizzaatjes bakken. Een prachtige dag.

Verborgen Tuindagen 1 en 2 juni

Een druk weekeinde in de tuin. Over het gehele weekeinde kwamen er in totaal 700 bezoekers. Op zaterdag 1 juni was er werk van cursisten van schilder- en tekenlessen van Sonja van Dolron in de tuin te zien. Op zaterdag konden bezoekers zelf aan de slag met kwast of potlood. Met speciaal vervaardigde banners kregen de bezoekers informatie over de bijzondere geschiedenis van de tuin.

Midzomeravond 30 juni

Het zomerconcert van Call Me Jo in samenwerking met de stichting Muzikc mag een doorslaand succes genoemd worden. De tuin trok over de gehele dag 339 bezoekers en waarschijnlijk meer dan 200 tijdens het optreden. Zowel SBTK als Musikc waren zeer te spreken over de samenwerking die in 2025 wordt gecontinueerd.

Open Monumentendag 10 september

De Botanische Tuin Kralingen is ook een Rijksmonument. Hoe dat zit en wat de historische achtergrond daarvan is kreeg volop aandacht tijdens Open Monumentendag op zondag 15 september. Bijzonder was het spontane bezoek van de kleinzoon van tuinbaas Bezemer, de eerste officiële tuinbaas van de Botanische Tuin Kralingen. De aanwezigen genoten van hun verhalen over hun persoonlijke band met de tuin en de buurt. Er zijn deze zondag niet minder dan 338 bezoekers geweest.

Zomervakantie

Vakantiepaspoort heeft veel kinderen en ouders getrokken. Zij konden de BTK ontdekken aan de hand van een speurtocht voor basisscholieren. In de maanden juni en juli werden in de BTK ook buitentekenworkshops gegeven voor kinderen.

Urban City Walk Rotterdam

De Botanische Tuin Kralingen lag in 2024 op de route van de Urban City Walk Rotterdam waardoor maar liefst 1500 mensen van binnen en buiten Rotterdam door de tuin kwamen.

Wildlife Filmfestival Rotterdam

In 2024 werden twee filmavonden georganiseerd in het kader van het Wildlife Filmfestival Rotterdam. De eerste film ging over ibissen en kolibri's en werd voorafgegaan door een rondleiding over de inheemse vogels in de tuin. Op de tweede filmavond werd een film vertoond over de monarchvlinders en stond de rondleiding in het teken van de insecten op de tuin. In 2025 wordt de samenwerking met het Wildlife Filmfestival voortgezet.

Lichtjesfeest 13 december

Honderden lichtjes, oliebollen en muziek zorgden voor een sfeervol en drukbezocht evenement. Voorafgaand werden de vrijwilligers bedankt voor hun inzet met een gezellige borrel en gezamenlijke maaltijd. Natuurlijk waren vrijwel alle vrijwilligers aanwezig.

Groot onderhoud Jaffabuurt

In 2024 start de gemeente met groot onderhoud in de Jaffabuurt. De riolering en de bestrating wordt vervangen in (bijna) alle straten. Dit betekent dat de straten in de buurt opnieuw worden ingericht. De SVBTK heeft samen met tuinvrouw Judith en een ontwerper van de gemeente een schouw gedaan in de Cederstraat en omgeving. In het nieuwe inrichtingsplan wordt de ingang aan de Cederstraat beter zichtbaar en bereikbaar. De haakse parkeervakken verdwijnen, waardoor er langs de monumentale en botanisch interessante tuinmuur een trottoir gerealiseerd kan worden. De SVBTK heeft daarnaast de gemeente aandacht gevraagd voor het in standhouden van de zichtlijn tussen de noordelijke entree van het schoolgebouw en het Zadenhuisje. Daarbij vraagt de stichting speciaal aandacht voor een parkeervak dat is gepland direct voor de ingang van het Libanon Lyceum waardoor een veilige en onbelemmerde oversteek richting de Botanische Tuin onmogelijk wordt, zeker met een rolstoel, kinderwagen of rollator.

Samenwerkingen

In 2024 zijn een aantal nieuwe samenwerkingen opgestart en hebben bestaande samenwerkingen invulling gekregen.

Libanon Lyceum

Een van de leukste samenwerkingen van 2024 was het project voor de bijenburcht met het Libanon Lyceum. Samen met tuinvrouw Judith hebben leerlingen van 2VWO een bijenburcht voor de wilde bij ontworpen en gebouwd in de tuin. 70% van de wilde bijen nestelt onder de grond. De overige 30% maakt gebruik van bijenhotel. Leerlingen verdiepten zich in de wilde bij. Judith is twee keer naar het Libanon geweest voor het project. De leerlingen gaven presentaties en bouwden maquettes. Elementen daaruit zijn uitgekozen om daadwerkelijk uit te voeren. De burcht is in drie fases gebouwd. Hij bestaat uit leemhoudend zand waar de bijen erg van houden om in te nestelen en te broeden. Ook andere insecten maken er gebruik van zoals torretjes en spinnen. Tuinvrouw Judith vond het project een van de mooiste projecten vorig jaar. Ook de school zelf was heel enthousiast.

Ook een ander project was een succes. Leerlingen moesten 360 graden filmpjes maken die geschikt zijn voor een VR bril. Voor bij vragen over de tuin. Zowel de Botanische Tuin als het Libanon Lyceum zijn hier zeer positief over.

Diergaarde Blijdorp

In 2024 is een bijzondere samenwerking gestart met Laurens Jan Nederhof, de beheerder van de botanische afdeling van Diergaarde Blijdorp en zijn collega. Zij brachten twee keer een bezoek aan de tuin en Judith en Petra zijn ook een keer in de diergaarde geweest. De samenwerking focust op het verbeteren van de grond in de kas. Deze moet vernieuwd en dat gaat in 2025 gebeuren. De aanpak is met Laurens Jan besproken en in 2025 komen een aantal stekken van Blijdorp in de kas. Het is een van de allerleukste samenwerkingen waar de tuin ontzettend veel aan heeft.

Wildlife Filmfestival Rotterdam

In samenwerking met het WFR zijn twee filmavonden georganiseerd die heel enthousiast zijn ontvangen. In 2025 wordt deze samenwerking voortgezet.

Cultuur Concreet

De SVBTK heeft in 2024 wederom fijn samengewerkt met Cultuur Concreet. Dankzij de bijdrage van Cultuur Concreet blijven de culturele evenementen gratis toegankelijk voor alle bewoners in de wijk. Ook volgend jaar zetten we de prettige samenwerking voort.

Artist in residence

In 2024 was Sonja van Dolron <https://www.sonjavandolron.com/> Het hele jaar heeft Sonja tekenlessen in de tuin gegeven. Daarnaast heeft ze eigen werk gemaakt. Begin 2025 heeft ze haar werk dat ze geïnspireerd door de Botanische tuin geexposeerd in Grimsel in Rotterdam. Tijdens de Lichtjesavond had Sonja een kleine expositie in het zadenhuisje in de tuin. Tijdens het Lentefeest in 2025 zal de overdracht plaatsvinden en exposeert ze haar werk nog een keer in de kas.

Communicatie & Media

De communicatie loopt goed dankzij de website van SBTk (dank aan vrijwilliger en webmaster Hans Leeuwenburgh) en de nieuwsbrieven en social media posts (dank aan bestuurslid Nel van Holst). Ook prijzen wij ons gelukkig met een goede samenwerking met De Ster van Kralingen. In 2024 stond de Botanische Tuin Kralingen in het septembernummer van het landelijke tijdschrift Groei en Bloei. Ook is Judith op Radio Rijnmond te horen geweest evenals bij de Late Avonden.

In april 2024 is er een Tuinbericht verzonden aan de vrienden en belangstellenden met daarin vermeld diverse wetenswaardigheden en het activiteitenprogramma.

@botanischetuinkralingen, het Instagram account van de stichting Vrienden, heeft inmiddels ruim 450 volgers. Ook in 2024 werden de printkosten weer gesponsord door het Rotterdamse advocatenkantoor Ploum.

Donateurs

Subsidie

De BTK heeft dankbaar gebruik gemaakt van subsidie van Stichting Cultuur Concreet voor bijdragen aan het muzikale / artistieke deel van de programmering.

De SVBTK prijst zich gelukkig met een vaste, trouwe groep relaties en vrienden, waardoor het jaar kon worden afgesloten met het aantal van 399 vrienden en relaties. Het bestuur van de SVBTK dankt iedereen die zich voor de tuin heeft ingezet en/of de tuin op enigerlei wijze heeft ondersteund.

Mede namens het bestuur,

Sabine Sluijters, secretaris
Rotterdam, ... 2025

